

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

23 червня – 3 серпня 2025 року

УДК 37.091.214:[37.014.6:005.6](100)(062.552)

А 40

Організаційний комітет:

Ягодзінський Сергій Миколайович – доктор філософських наук, професор, проректор із навчально- методичної роботи, Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»;

Козинець Анатолій Олександрович – завідувач навчальної частини, Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»;

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор, директор, Центр українсько- європейського наукового співробітництва.

Акредитація освітніх програм: закордонний досвід : матеріали

А 40 всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 23 червня – 3 серпня 2025 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. 88 с.

ISBN 978-966-397-528-3

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Акредитація освітніх програм:закордонний досвід» (23 червня – 3 серпня 2025 року).

УДК 37.091.214:[37.014.6:005.6](100)(062.552)

© Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет», 2025

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2025

ISBN 978-966-397-528-3

ЗМІСТ

Економічне насильство як форма жорсткого поводження з дітьми: проблема розмежування складів кримінальних правопорушень, передбачених статтями 126 ¹ та 164 КК України	
Байда А. О.	5
Формування професійної компетентності майбутніх хірургів: психологічний та деонтологічний підхід	
Бараннік К. С.	8
Інтеграція глобальних трендів у акредитацію освітніх програм: прозорість, залучення стейкхолдерів та орієнтація на сталий розвиток (на прикладі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» ОПП Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів)	
Бургаз М. І.	12
Ukraine's position in the fragile states index: conflict, threats and challenges	
Vdovyn M. L.	17
До питання про актуальність критерію «Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання» для оцінки освітньої програми на відповідність її вимогам щодо акредитації	
Гаврік Р. О.	20
Акредитація як чинник удосконалення освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова» у контексті реалізації професійного стандарту вчителя»	
Горомова Н. В.	24
Акредитація освітньо-професійної програми та європейський досвід	
Заволодько Г. Е.	27
«Медіація та інші альтернативні форми вирішення юридичних спорів», «Актуальні проблеми медіації в Україні» як навчальні дисципліни у закладах освіти України	
Кармаза О. О.	31
Міжнародний досвід акредитації освітніх програм	
Кобрусєва Є. А.	34
Управлінська культура менеджера як чинник вибору стилю управління	
Короїд Т. В.	38
Структура інформаційно-освітнього середовища закладу освіти в умовах цифровізації	
Любарєць В. В.	41

Використання цифрових технологій у процесі акредитації освітніх програм: зарубіжний досвід	
Мануїлова К. В.	43
Забезпечення якості вищої освіти в Ірландії	
Марусинець М. М.	46
Необхідність інкорпорування професійного стандарту «Журналіст» (2025) у стандарти вищої освіти для акредитації ОП/ОПП з журналістики у ЗВО України	
Маруховська-Картунова О. О.	48
Акредитація освітніх програм в системі управління якістю вищої освіти в Україні	
Остапенко О. П.	55
Новітні підходи до навчання студентів в медичних вузах	
Полянська О. С.	58
Models of neologism formation in computer science	
Prysiashniuk O. Ya.	60
Дотримання академічної доброчесності як один з основних критеріїв забезпечення якості вищої освіти в Україні: проблеми та виклики	
Романенкова Ю. В.	64
Акредитаційні трансформації українських вишів	
Романюк Р. Й., Романюк Н. А.	67
Experience in developing professional competencies of physical therapy students in the context of contemporary challenges	
Stepanova H. M.	71
Тенденції та закономірності акредитації освітніх програм за галузями знань	
Шевченко І. Ю.	74
Формування педагогічної майстерності у майбутніх учителів фізичної культури	
Шевченко О. В.	77
Acquisition of self and soft skills by future experts in building and civil engineering	
Yakovenko I. A., Makarov V. I.	79
The role of foreign languages in the training of specialists at all levels of higher education	
Yasnitska H. V.	83

2. Головка О. М. Неологізми і процеси розвитку мови. *Нова філологія* : збірник наукових праць. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2009. № 33. С. 203–207.

3. Cook P.C. Exploiting linguistic knowledge to infer properties of neologisms: [dissertation]. Canada: University of Toronto, 2010.

4. Katamba F. English Words. London: Routledge, 1994. 352 p.

5. Rets I. Teaching Neologisms in English as a Foreign Language Classroom. *International Conference on Teaching and Learning English as an Additional Language*, GlobELT 2016, 14–17 April 2016, Antalya, Turkey. *Procedia : Social and Behavioral Sciences*, 2016. № 232. Pp. 813–820.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ КРИТЕРІЇВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ

Романенкова Ю. В.

доктор мистецтвознавства, професор,

в.о. завідувача кафедри теорії та історії мистецтва

*Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
м. Київ, Україна*

Категорія «академічна доброчесність» у сучасній українській системі вищої освіти – один із найбільших викликів, кинутих як здобувачам освіти, так і викладачам, науковцям. Особливого характеру цей виклик набув у творчих, мистецьких закладах вищої освіти. З цим поняттям пов'язано більше питань, ніж на них існує відповідей, і майже кожне з них є спірним. Не звертаючись до парафразів із загально-відомих понять, визначених нормативними документами, законодавчою базою [1–3], зазначимо, що існує чимало визначених Законом видів порушень академічної доброчесності, кожен з яких багаторазово ставав предметом бурхливих обговорень в освітньому та науковому полі. Мабуть, найпоширенішим є плагіат, хоча однозначного визначення цієї категорії стосовно мистецької сфери знайти не можна навіть сьогодні. Особливо складно доводиться з візуальним матеріалом, який є у безмежній кількості нині в просторах світової мережі, у вільному доступі, а програм, які можуть зафіксувати неправомірне запозичення, обмаль, і на озброєнні ЗВО, особливо державної форми власності, їх майже немає. Тому викладачеві доводиться дуже скрутно, вишукуючи

запозичення ідеї, композиційного рішення, колористичної комбінації тощо, не маючи права посилалися на те, що виявлено несертифікованими засобами, тобто не може бути використано як доказ. Особливу небезпеку складає ІІІ, можливості якого надзвичайно широкі, – виявити використання можна, але довести його факт, не маючи підґрунтям своїх дій чітко сформульовані нормативні документи, майже неможливо.

Але всі ці й численні інші приклади порушення академічної доброчесності є приводами для самостійних дискусій. Окремий акцент варто зробити на спільній роботі над науковими текстами здобувачів вищої освіти та науково-педагогічного складу закладів вищої освіти, а саме – на прикладах спірвавторства. Це поле діяльності має багато небезпечних «підводних кеманів», оскільки постає і питання етики у стосунках співавторів, а воно завжди грішить суб'єктивізмом. Звичайно, випадки співавторства здобувача (магістранта) є стандартною практикою у ЗВО. По-перше, магістрант має виконати умови для допуску до захисту, серед яких найчастіше є наявність наукової публікації, по-друге, він має набувати досвіду у роботі з науковими текстами і закріплювати ті програмні результати навчання, які забезпечувалися цілою низкою освітніх компонентів, що передбачають формування дослідницьких компетентностей. Найважче доводиться здобувачам мистецьких спеціальностей – для них творчі проекти є основним арт-продуктом, для вміння створювати який вони вступали до магістратури. І максимальний рівень вміння працювати з науковим текстом демонструє пояснювальна записка до творчої частини кваліфікаційного дослідження. Тому рівень текстів, що дають магістранти численних ЗВО, є наднизьким, задекларована наукова новизна перетворюється на профанацію, і найпопулярнішим виходом із ситуації стає співавторство магістранта та наукового керівника. Сама постановка питання, коли написання наукового тексту є вимушеним, є профанаційною, дає привід говорити про порушення принципів академічної доброчесності. Але реального співавторства у спільних статтях здобувачів та їх керівників обмаль. Нерідко така стаття має одного реального автора – керівника, який виконує лівову частку роботи сам, зазначаючи у співавторах здобувача. І, на жаль, у таких випадках є привід говорити і про корупційні ризики – адже керівник витрачає свій позааудиторний час, і далеко не завжди він готовий роботи це альтруїстичним способом. Тому профанація межує з корупцією.

Але ще один різновид порушення академічної доброчесності є небезпечнішим і популярнішим, на жаль, боротися з ним доволі важко, оскільки його схвалюють нерідко на законодавчому рівні самого ЗВО. Звісно, є низка документів, знання яких може упередити

проблему [5; 6; 7]. Але далеко не завжди це спрацює. Йдеться про вимушене співавторство, коли здобувач цілком здатен написати свою статтю чи тези доповіді для участі в науковому заході самотужки, власними силами, але вимоги видання, де він хоче опублікувати свою роботу, або характеристики публікації, прописані у комплексі вимог до магістерського дослідження, передбачають – увага – **ОБОВ'ЯЗКОВЕ** співавторство, неможливість одноосібних публікацій. Ось тут і криється найблизший шлях до порушення академічної доброчесності та корупційних ризиків. Аргумент на користь того, що здобувач ще не має належного рівня підготовки та не може публікуватися одноосібно, потребуючи участі керівника у процесі підготовки тексту, не витримує критики. Адже коригування текстів, консультування, рецензування, редактура і є функціями наукового керівника чи консультанта. І він не має ставити своє прізвище на статті студента тільки тому, що виконує свій обов'язок як керівник. У тому випадку, якщо робота дійсно є спільною, і обидва (чи кілька) авторів реально працювали над текстом у повну силу, це право основного автора – пропонувати співавторам ставити на тексті їх прізвища. Але в переважній більшості випадків студент такої можливості позбавлений, і збірники наукових праць наповнюються статтями з двома та більше прізвищами авторів, де основним є здобувач, який, до речі, втрачає право бути першим автором через домінування наукового ступеня керівника. У реальності це перетворюється на штучне, вимушене співробітництво, в якому левову частку роботи виконує студент. А для керівника ця практика є дуже вигідною – адже автоматично збільшується кількість публікацій, нехай не одноосібних. А це тягне за собою ще одну проблему – штучне нарощування індекса цитування, оскільки в багатьох виданнях, у тому числі зарубіжних, є вимога посилання на попередні випуски того самого видання, а у співавторів – на їх попередні роботи. До питань порушення академічної доброчесності звертатися в таких випадках доводиться постійно. Для науковця, який має репутацію в дослідницьких колах, є нижчим власної гідності використовувати працю студента, ставити своє прізвище на чужій роботі, яку лише вів як керівник. Але, на жаль, відмова від такої практики є дуже рідкою, випадки поодинокі. Тому й з'являється у виданнях величезна кількість псевдонаукового мотлоху, і збільшується кількість псевдонауковців, що нарощують собі і кількість публікацій, і індекс цитування таким чином. Так пояснюється і широкий діапазон наукових інтересів автора, в доробку якого можна зустріти публікації на абсолютно різні теми, не пов'язані однією проблематикою, бути фахівцем у всіх з яких одночасно один науковець просто не в силах.

На жаль, така практика є майже безсмертною у вітчизняному науковому полі, її практично неможливо викоринити – адже вона настільки вигідна для авторів. Мабуть, єдиним шляхом боротьби з порушеннями академічної доброчесності такого гатунку є наявність реальних механізмів відчутного покарання за ці вчинки, які на сьогодні в країні відсутні.

Література:

1. Закон України Про вищу освіту. URL: <https://surl.li/qdaaad>
2. Закон України про авторське право і суміжні права. URL: <https://surl.li/rhhzsd>
3. Закон України Про освіту. URL: <https://surl.li/eictxs>
4. Колесников А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122–128.
5. Плагіат = порушення авторських прав?». *Бюлетень «Академічна доброчесність»*. Вип. 2. Листопад 2019 р. С. 3–4.
6. Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах. URL: <https://surl.li/gfenyk>
7. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти. URL: <https://surl.li/paalvn>

АКРЕДИТАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВИШІВ

Романюк Р. Й.

кандидат політичних наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

Романюк Н. А.

кандидат політичних наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

Запровадження акредитації освітніх програм є однією з найважливіших реформ вищої освіти в Україні. Ця реформа стала відповіддю